

KONSTYTUCJE ZAKONU CYSTERSKIEGO

Zatwierdzone 25.12.1981

Zatwierdzone zmiany (Dostosowane do KPK 16.10.1990) 23.10.2000, 06.09.2005,
23.01.2020, 17.10.2022, 24.01.2023

CZĘŚĆ PIERWSZA ISTOTA, CEL I CZŁONKOWIE ZAKONU CYSTERSKIEGO

ROZDZIAŁ I: ISTOTA I CEL ZAKONU CYSTERSKIEGO

Art. 1

Zakon Cysterski, który wywodzi swój początek z archiopactwa Cîteaux, składa się z połączonych w nim Kongregacji monastycznych i z klasztorów nieprzynależnych do żadnej Kongregacji.

Art. 2

Celem połączenia Kongregacji i klasztorów jest:

- a) wzajemna inspiracja, zachęta oraz pomoc niesiona ze wzajemnej miłości do prowadzenia życia monastycznego według *Reguły* św. Benedykta i tradycji cysterskich oraz stałe przystosowanie życia do istniejących warunków;
- b) wspólne i bardziej skuteczne przedstawicielstwo wobec Stolicy Świętej, władz kościelnych i cywilnych, jak i wobec innych zakonów.

Art. 3

Zasady ewangeliczne i teologiczne życia cysterskiego, jego więź z Kościołem, jak również jego fundamentalne wartości są określone w *Regule* św. Benedykta, *Karcie miłości* i konstytucjach poszczególnych Kongregacji, a także w *Deklaracji Kapituły Generalnej o współczesnym życiu cysterskim*.

Art. 4

Nazwa naszego Zakonu brzmi: Zakon Cysterski.

Art. 5

Zakon Cysterski jest osobą prawną kolegialną, dlatego jest podmiotem obowiązków i praw, oraz może posiadać dobra materialne i dochodzić ich własności.

Art. 6

Zakonom Cysterskim kieruje Kapituła Generalna, Synod Zakonu oraz Opat Generalny ze swoją Radą według niniejszych *Konstytucji* ustanowionych przez Kapitułę Generalną Zakonu i zatwierdzonych przez Stolicę Świętą. Nowe Konstytucje lub zmiany w istniejących Konstytucjach Kongregacji Zakonu i klasztorów, które nie są włączone do żadnej Kongregacji, muszą być przedstawione Stolicy Apostolskiej do zatwierdzenia przez Prokuratora Generalnego, po zasięgnięciu opinii eksperta w dziedzinie prawa kanonicznego, czy nie zawierają norm sprzecznych z niniejszymi Konstytucjami Zakonu.

ROZDZIAŁ II: CZŁONKOWIE ZAKONU

Art. 7

Kongregacje monastyczne cysterskie są bezpośrednimi członkami Zakonu, nie zaś pojedyncze klasztory (z zachowaniem art. 8.) ani poszczególni mnisi. Dlatego poszczególni mnisi poprzez swój klasztor należą do własnej Kongregacji, a poprzez Kongregację do Zakonu.

Art. 8

§ 1. Jeżeli jakiś klasztor Zakonu, zgodnie z przepisami prawa, odłącza się od własnej Kongregacji i nie jest włączony do innej Kongregacji Zakonu, podobnie też, gdy jakiś klasztor istniejący poza Zakonem, żyjący jednak według tradycji cysterskich, za zgodą Kapituły Generalnej zostaje przez Stolicę Świętą włączony do Zakonu, ale ze względu na ważne i szczególne przyczyny nie włącza się do żadnej Kongregacji Zakonu, wówczas staje się członkiem bezpośrednim, tymczasowo pozostającym pod opieką Opata Generalnego.

§ 2. W odniesieniu do klasztorów niewłączonych do żadnej Kongregacji, Opat Generalny posiada takie uprawnienia, prawa i obowiązki, jakie z prawa powszechnego i niniejszych *Konstytucji* przysługują Opatom Prezesom Kongregacji monastycznych, z wyjątkiem praw partykularnych zawartych w specjalnych statutach tychże klasztorów, które to statuty zostały zatwierdzone przez Kapitułę Generalną lub, gdy ta nie obraduje, przez Synod Zakonu.

Art. 9

Klasztory mniszek, włączone przez Stolicę Świętą do jakiejś Kongregacji lub bezpośrednio do Zakonu, prawnie należą do Zakonu i podlegają władzom Zakonu według norm niniejszych *Konstytucji*.

Art. 10

Klasztory mniszek cysterskich, które na podstawie niniejszych *Konstytucji*, mogą być włączone lub agregowane do pojedynczych Kongregacji monastycznych Zakonu, lub też z przyczyn uznanych przez Kapitułę Generalną albo, gdy ta nie obraduje, przez Synod Zakonu, mogą być włączone bezpośrednio do Zakonu,

zgodnie z przepisami prawa.

Art. 11

Kongregacje mniszek żyjących według tradycji cysterskich można włączyć do jakiejś Kongregacji (według postanowienia art. 32 lit. k) lub bezpośrednio do Zakonu (według postanowienia art. 54 lit. n niniejszych *Konstytucji*); zaś kongregacje sióstr lub oblatak cysterskich można agregować do jakiejś Kongregacji lub do Zakonu.

Art. 12

Pojedyncze klasztory mniszek, które proszą o włączenie, o ile to możliwe, należy włączyć do jakiejś Kongregacji, ale z poważnych przyczyn, które winna ocenić Kapituła Generalna lub, gdy ta nie obraduje, Synod Zakonu, mogą być włączone bezpośrednio do Zakonu.

Art. 13

Do Kapituły Generalnej należy określić warunki, według których kongregacje lub klasztory mniszek (albo kongregacja sióstr lub oblatak cysterskich) winny być włączone (agregowane) do Kongregacji lub bezpośrednio do Zakonu.

Art. 14

Wszystko, co w niniejszych *Konstytucjach* odnosi się do klasztorów męskich lub do mnichów, dotyczy również klasztorów żeńskich lub mniszek, chyba że wyraźnie mówi się co innego lub wynika to z natury rzeczy.

CZĘŚĆ DRUGA KONGREGACJE CYSTERSKIE

ROZDZIAŁ I: ISTOTA I CEL KONGREGACJI MONASTYCZNYCH CYSTERSKICH

Art. 15

Kongregacje monastyczne cysterskie to połączenia wielu niezależnych [*sui iuris*] klasztorów pod władzą Kapituły Kongregacji i jej przełożonego, którego tytułuje się Prezesem.

Art. 16

Kongregacje cysterskie są kongregacjami monastycznymi, zgodnie z przepisami prawa. Każda kongregacja kierowana jest według Konstytucji ustanowionych przez Kapitułę Kongregacji i zatwierdzonych przez Stolicę Świętą.

Art. 17

Zakładanie nowych Kongregacji monastycznych cysterskich i znoszenie istniejących należy jedynie do Stolicy Świętej, na wniosek zastrzeżony wyłącznie Kapitułe Generalnej. Do Stolicy Świętej należy również odłączenie klasztorów od swojej Kongregacji i włączenie do innej, zgodnie z niniejszymi *Konstytucjami*.

Art. 18

Oprócz specjalnego celu, jaki mogą posiadać poszczególne kongregacje Zakonu i który należy jasno określić we własnych konstytucjach, celem Kongregacji cysterskich jest staranie, ażeby życie cysterskie w Kongregacjach bardziej rozwijało się, by lepiej były zachowane zwyczaje zakonne [*observantia regularis*], by ze wzajemnej miłości chętniej udzielano sobie pomocy w potrzebach, aby skuteczniej przeciwdziałać temu, co sprzeciwia się życiu Kongregacji i klasztorów oraz by pewniej i łatwiej sprostać obowiązkom, których spełnienia domaga się od Kongregacji Kościoła.

Art. 19

Do Kapituły Generalnej należy określanie przepisów dotyczących warunków wymaganych przy erygowaniu nowej Kongregacji Zakonu, jak również określanie sposobu postępowania w tych przypadkach, gdy jakaś istniejąca kongregacja rzeczywiście nie spełnia przepisanych norm.

ROZDZIAŁ II: RODZAJE KLASZTORÓW I STAŁOŚĆ MIEJSCA

Art. 20

Nasze klasztory są niezależne [*sui iuris*], czy to opactwa, czy przeoraty konwentualne albo są domami zależnymi od innego klasztoru niezależnego lub Kapituły Kongregacji.

Art. 21

§ 1. Przełożony klasztoru niezależnego posiada prawa i obowiązki wyższego przełożonego według przepisów prawa powszechnego i Konstytucji własnej Kongregacji.

§ 2. Opactwem z reguły kieruje opat, przeoratem konwentualnym – przeor konwentualny.

§ 3. Opat lub przeor konwentualny jest wybierany przez Kapitułę konwentualną, chyba że Konstytucje Kongregacji przyznają „ojcu bezpośredniemu” [*pater immediatus*] prawo mianowania pierwszego przełożonego wyższego.

§ 4. Opat administrator lub przeor administrator, ustanawiani dla ważnej przyczyny, są mianowani przez tego, komu to prawo przyznają Konstytucje Kongregacji, zawsze po zasięgnięciu rady wspólnoty.

§ 5. Przeorat zwykły jest zarządzany zgodnie z normami zawartymi w

konstytucjach poszczególnych Kongregacji.

Art. 22

Poszczególne kongregacje określają warunki wymagane do założenia domu zależnego z zachowaniem *Statutu o fundacjach i redukcjach* i innych przepisów prawa.

Art. 23

§ 1. Kapituła jakiejś Kongregacji nie może wyrazić zgody na kanoniczną erekcję przeoratu konwentualnego, jeżeli nie są spełnione warunki określone w *Statucie o fundacjach i redukcjach*:

a) rodzina monastyczna składa się z dostatecznej liczby mnichów w ten sposób, aby oprócz przeora konwentualnego było przynajmniej siedmiu profesów o ślubach uroczystych, którzy zadeklarowali, iż mają mocny zamiar na stałe przynależć do tego klasztoru;

b) istnieją warunki, dzięki którym nowa rodzina monastyczna może zaradzić potrzebom życia wspólnotowego;

c) istnieje uzasadniona nadzieja co do przyjmowania i formacji kandydatów dla wzmocnienia i powiększania rodziny klasztornej albo utrzymania tamże zawsze odpowiedniej liczby mnichów nawet, jeśli będą pochodzić z innych klasztorów;

d) istnieje dobre świadectwo braterskiego życia we wspólnocie, jak również pomieszczenia odpowiednie do prowadzenia życia zakonnego.

§ 2. Od tych warunków może dyspensować jedynie Kapituła Generalna zgodnie z tym, co postanowiono w *Statucie o fundacjach i redukcjach*.

Art. 24

Przeorat konwentualny nie może być erygowany do rangi opactwa przez Kapitułę jakiejś Kongregacji, jeżeli oprócz wymogów zawartych w art. 23 nie posiada przynajmniej trzynastu profesów o ślubach uroczystych.

Art. 25

Jeżeli później w jakimś opactwie lub przeoracie konwentualnym liczba mnichów określona w art. 24, względnie w art. 23, znacznie zmniejszy się, Kapituła Kongregacji może zawiesić niektóre prawa i przywileje opactwa lub przeoratu konwentualnego, zgodnie z procedurą ustanowioną w *Statucie o fundacjach i redukcjach*.

Art. 26

Przepisy tych *Konstytucji* odnoszące się do opatów dotyczą również przeorów konwentualnych i administratorów, chyba że co innego wynika z natury rzeczy lub wyraźnie zostało to powiedziane.

Art. 27

Mnich może zmienić stałość miejsca z jednego klasztoru niezależnego do innego za zezwoleniem opatów obydwu klasztorów, za zgodą Kapituły klasztoru, do którego przechodzi, jak i za zgodą Opatu Prezesa, gdy idzie o przejście do klasztoru tej samej Kongregacji. Na przejście do klasztoru innej Kongregacji wymaga się ponadto zgody Opatu Generalnego po uprzednim powiadomieniu odnośnych Opatów Prezesów.

Art. 28

§ 1. Stan prawny tego, który zostaje opatem lub przeorem konwentualnym nie swojego klasztoru, powinny określać Konstytucje poszczególnych Kongregacji.

§ 2. Konstytucje poszczególnych Kongregacji określają prawa mnichów, którzy czasowo nie przebywają w swoim klasztorze, lecz w jakimś innym.

Art. 29

Kościół nasze niech będą budowane i poświęcane ku czci Dziewicy Maryi, Królowej nieba i ziemi.

ROZDZIAŁ III: KAPITUŁA KONGREGACJI

Art. 30

Kapituła Kongregacji sprawuje najwyższą władzę w Kongregacji; zakres tej władzy oprócz przepisów prawa powszechnego określają niniejsze *Konstytucje* oraz własne Konstytucje poszczególnych Kongregacji.

Art. 31

Do Kapituły Kongregacji należy i jej jest zarezerwowane:

a) wypracowanie Konstytucji swojej Kongregacji, przynajmniej po wysłuchaniu zdania każdej wspólnoty Kongregacji; w tych konstytucjach nie może być nic przeciwnego przepisom niniejszych *Konstytucji* i *Deklaracji Kapituły Generalnej Zakonu Cysterskiego o głównych elementach współczesnego życia cysterskiego* Konstytucje Kongregacji należy przedłożyć do zatwierdzenia Stolicy Świętej;

b) przedkładanie prośby do Stolicy Świętej o zatwierdzenie zmian w konstytucjach Kongregacji, po uprzednim zasięgnięciu zdania poszczególnych wspólnot Kongregacji;

c) wydawanie przepisów dotyczących zwyczajów Kongregacji oraz deklaracji i innych instrukcji zawierających przepisy lub pouczenia, wedle których normy Konstytucji Kongregacji mają być dostosowane do szczególnych okoliczności czasu i miejsca;

d) ustanawianie praw i podejmowanie decyzji w sprawach dotyczących całej Kongregacji.

Art. 32

Jeżeli w poszczególnym wypadku Konstytucje Kongregacji albo Kapituła Kongregacji nie postanowią inaczej do kapituł Kongregacji należy również:

- a) wybór Opata Prezesa i jego rady;
- b) czuwanie nad wykonywaniem urzędu Opata Prezesa oraz, jeżeli zajdzie taki wypadek, wydawanie osądu o sprawowaniu przez niego urzędu;
- c) przyjmowanie rezygnacji z urzędu Opata Prezesa;
- d) nadzór nad stanem ekonomicznym poszczególnych klasztorów Kongregacji i wydawanie osądu w tym przedmiocie według norm Konstytucji Kongregacji, z zachowaniem autonomii ekonomicznej klasztorów;
- e) podejmowanie decyzji w sprawach liturgicznych dotyczących całej Kongregacji, zgodnie z przepisami prawa;
- f) rozstrzyganie tak sądowe, jak i administracyjne w drugiej instancji spraw wniesionych przed opatem któregoś klasztoru, zaś w pierwszej instancji spraw między klasztorami Kongregacji lub przełożonymi klasztorów Kongregacji, z zachowaniem prawa odwołania się do Kapituły Generalnej Zakonu lub, gdy ta nie obraduje, do Opata Generalnego i jego rady;
- g) udzielanie zezwolenia na erekcję klasztoru niezależnego, jeżeli są spełnione warunki określone w art. 23;
- h) założenie opactwa, jeżeli zachowane są warunki określone w art. 24 tych *Konstytucji* i własnych Konstytucji Kongregacji;
- i) wydawanie statutu dla opactwa lub przeoratu konwentualnego według postanowienia art. 25;
- k) wyrażenie zgody na włączenie do Kongregacji klasztoru męskiego czy żeńskiego, jak również Kongregacji mniszek, również na agregację Kongregacji lub federacji siostr lub oblatek cysterskich, zanim poprosi się o dekret Stolicę Apostolską, zgodnie z przepisami prawa;
- l) wyrażenie zgody na przyjęcie przez klasztor Kongregacji na stałe parafii, jeżeli Konstytucje własnej Kongregacji nie postanawiają inaczej, zgodnie z przepisami prawa;
- m) ustanowienie lub zmiana w obrębie Kongregacji „ojca bezpośredniego” jakiegoś klasztoru;
- n) stanowienie o dobrach klasztoru Kongregacji całkowicie wygasłego lub zniesionego, przy zachowaniu zasad sprawiedliwości i woli fundatorów.

Art. 33

§ 1. Konstytucje poszczególnych Kongregacji określają częstotliwość odbywania zwyczajnej Kapituły Kongregacji tak jednak, aby Kapituła Kongregacji odbywała się przynajmniej co trzy lata. Konstytucje określają również sposób postępowania, jeżeli z powodu siły wyższej lub innych poważnych przyczyn, według osądu rady Opata Prezesa, Kapituła Kongregacji nie może się odbyć.

§ 2. Aby wspierać jedność w zakonie i między kongregacjami oraz wzajemne poznanie, Konstytucje Kongregacji ustalą sposób zaproszenia Opata

Generalnego do udziału w ich własnych Kapitułach Kongregacji.

Art. 34

W konstytucjach Kongregacji należy przewidzieć właściwy przepis, aby oprócz przełożonych wyższych w kapitule Kongregacji brali również udział mnisi z głosem decydującym; w wyborze tych mnichów mają uczestniczyć prawdziwie czynnie wszyscy członkowie wspólnot, wyjąwszy nowicjuszy.

Art. 35

Akta Kapituły Kongregacji, a także dekrety wydane na mocy art. 32, należy przesłać do Opatu Generalnego w ciągu trzech miesięcy od zakończenia Kapituły.

ROZDZIAŁ IV: OPAT PREZES I JEGO RADA

Art. 36

Opat Prezes posiada prawa i obowiązki najwyższego przełożonego Kongregacji monastycznej, z zachowaniem norm niniejszych *Konstytucji* i Konstytucji własnej Kongregacji.

Art. 37

Obowiązkiem Opatu Prezesa jest troska o należyty stan i rozwój życia w klasztorach, zgodnie z przepisami Konstytucji własnej Kongregacji.

Art. 38

Do Opatu Prezesa należy:

- a) zwoływanie Kapituły Kongregacji i jej przewodniczenie;
- b) przewodniczenie wyborom opatów i przeorów konwentualnych swojej Kongregacji oraz zatwierdzanie nowo wybranych, jeżeli Konstytucje własnej Kongregacji nie postanawiają inaczej; wybory przełożonych wyższych mają być jak najszybciej podane do wiadomości Opatowi Generalnemu;
- c) przeprowadzanie zwyczajnej, kanonicznej wizytacji wszystkich klasztorów Kongregacji, z wyjątkiem swojego, według norm przepisanych w Konstytucjach własnej Kongregacji.

Art. 39

Opat Prezes w poszczególnych wypadkach może dyspensować pojedyncze wspólnoty od przestrzegania jakiegoś przepisu dyscyplinarnego swojej Kongregacji, z zachowaniem władzy Kapituły Kongregacji do rozpoznania i ograniczenia tych dyspens.

Art. 40

Opat Prezes jest zobowiązany składać sprawozdanie ze swojego zarządu na każdej kapitule Kongregacji wraz ze sprawozdaniem o stanie Kongregacji.

Art. 41

Do Opata Prezesa należy sporządzanie sprawozdania ze stanu swojej Kongregacji na Kapitułę Generalną i Synod Zakonu.

Art. 42

Każdy członek Kongregacji ma prawo swobodnej korespondencji listownej z Opatem Prezesem.

Art. 43

Opat Prezes zwyczajnie kieruje kongregacją wspomagany przez swoją radę ustanowioną według norm Konstytucji Kongregacji.

Art. 44

W wypadku ważnej i naglącej konieczności, jeżeli Konstytucje Kongregacji inaczej nie postanawiają, Opat Prezes za zgodą swoich radnych może wydać statut obowiązujący w całej Kongregacji do czasu najbliższej Kapituły Kongregacji, która statut zatwierdzi lub uchyli.

Art. 45

Konstytucje poszczególnych Kongregacji mają określić, w jaki sposób należy postępować dla dobra Kongregacji, jeżeli Opat Prezes z jakiegokolwiek przyczyny nie może wypełniać swojego urzędu, a także w jaki sposób należy zastąpić pierwszego lub drugiego z radnych, który ma przeszkodę lub zmarł.

Art. 46

Jeżeli w jakiejś Kongregacji istnieje prawo filiacyjne, należy je wykonywać według Konstytucji Kongregacji.

ROZDZIAŁ V: WIZYTACJA KANONICZNA W KONGREGACJI

Art. 47

Jeżeli Konstytucje Kongregacji inaczej nie postanawiają, wizytatorem zwyczajnym klasztorów Kongregacji jest Opat Prezes, z zachowaniem art. 84 lit. b–f niniejszych *Konstytucji*.

Art. 48

Konstytucje poszczególnych Kongregacji mogą zezwolić na wizytację klasztoru Opata Prezesa przez przynajmniej dwóch wizytatorów należących do Kongregacji i wyznaczonych przez Kapitułę Kongregacji z zachowaniem prawa Opata Generalnego według art. 84 lit. a niniejszych *Konstytucji*.

Art. 49

Obowiązkiem wizytatora lub wizytatorów jest zbadanie ogólnego stanu klasztoru, tak w sprawach duchowych, jak doczesnych, zgodnie z przepisami prawa powszechnego i partykularnego, korzystając z pomocy, jeśli uzna to za stosowne, biegłego w sprawach ekonomicznych. Cokolwiek wizytator uzna za wymagające poprawy, przystosowania czy odnowy, niech stara się dyskretnie doprowadzić do lepszego stanu. Dlatego należy tak przeprowadzać wizytację, aby nie umniejszać ani prawnej autonomii klasztoru uznanej w konstytucjach ani autorytetu opatów, lecz je umacniać, a wtedy wizytacja będzie rzeczywiście przyczyniać się do wzrostu klasztorów.

Art. 50

Od dekretu wizytacyjnego przysługuje prawo odwołania się do Kapituły Kongregacji zgodnie z przepisami prawa.

Art. 51

Wizytacja zwyczajna w każdym klasztorze winna odbywać się co trzy lata.

CZĘŚĆ TRZECIA ZARZĄD ZAKONU

TYTUŁ I

KAPITUŁA GENERALNA ZAKONU

ROZDZIAŁ I: WŁADZA KAPITUŁY GENERALNEJ

Art. 52

Kapituła Generalna jako centralny organ braterskiej narady, organ ustawodawczy i sądowniczy, jest najwyższą władzą w zakonie, z zachowaniem prawnej autonomii, jaka przysługuje każdej Kongregacji i poszczególnemu klasztorowi na podstawie przepisów prawa powszechnego, niniejszych *Konstytucji* oraz Konstytucji poszczególnych Kongregacji zatwierdzonych przez Stolicę Świętą.

Art. 53

Kapituła Generalna działa przez wydawanie praw i dekretów, które obowiązują cały zakon, jeżeli nie są one przeciwne specjalnemu celowi lub konstytucjom jakiejś Kongregacji, zatwierdzonym przez Stolicę Świętą, jak również przez wydawanie zarządzeń, deklaracji i postanowień. Natomiast w przypadku wątpliwości czy coś w postanowieniach Kapituły jest przeciwne specjalnemu celowi lub konstytucjom jakiejś Kongregacji, zatwierdzonym przez Stolicę Świętą, rzecz rozstrzyga Kapituła Generalna po wysłuchaniu strony, która czuje się poszkodowana.

Art. 54

Do Kapituły Generalnej należy w szczególności i jej jest zarezerwowane:

a) ustanawianie praw obowiązujących cały zakon według norm niniejszych *Konstytucji*;

b) wydanie statutu dotyczącego zmiany *Konstytucji* Zakonu, czego jednak nie można wprowadzić w życie bez zezwolenia Stolicy Świętej, do której należy także autentyczna interpretacja tych *Konstytucji*;

c) wybór Opata Generalnego Zakonu według postanowienia art. 65 § 1;

d) wybór Prokuratora Generalnego Zakonu, który prowadzi również sprawy poszczególnych Kongregacji przed Stolicą Świętą, według postanowienia art. 65 § 3;

e) nadzór nad sprawowaniem urzędu Opata Generalnego, według postanowienia art. 81;

f) przyjmowanie rezygnacji z urzędu Opata Generalnego albo, jeśli zajdzie potrzeba, pozbawienie go urzędu, zgodnie z przepisami prawa;

g) nadzór nad sprawowaniem urzędu Prokuratora Generalnego, przyjmowanie jego rezygnacji z urzędu przed upływem czasu na jaki został wybrany, a także, jeśli zajdzie potrzeba, zwolnienie go z urzędu zgodnie z przepisami prawa;

h) zatwierdzanie własnych statutów klasztorów niewłączonych do żadnej Kongregacji, uchwalonych przez odnośną Kapitułę;

i) nakładanie opłat, według zasady słuszności, na wszystkie kongregacje oraz klasztory nieprzypisane do żadnej Kongregacji, na potrzeby Kapituły Generalnej i kurii Generalnej, na inne zaś cele skierowanie próśby o dobrowolne wsparcie;

j) udzielanie zezwolenia na erygowanie lub agregację do Zakonu nowej Kongregacji monastycznej cysterskiej, według postanowienia art. 17 i 19 niniejszych *Konstytucji*;

k) wyrażanie zgody na połączenie lub zniesienie Kongregacji, zanim skieruje się do Stolicy Świętej prośbę o dekret;

l) wyrażenie zgody na włączenie do Zakonu klasztorów męskich lub żeńskich, które nie są włączone do żadnej Kongregacji, według postanowienia art. 8 i 12;

m) wyrażanie zgody na włączenie lub agregację Kongregacji mniszek, lub agregację siostr, lub oblatek cysterskich, według postanowienia art. 10 i 11;

n) wyrażanie zgody na ustanowienie nowego święta ku czci jakiegoś świętego lub tajemnicy wiary, jak też podniesienie, zmniejszenie rangi lub zniesienie jakiegoś święta w całym zakonie, zgodnie z przepisami prawa, jak też zatwierdzenie struktury obrzędów wspólnych Zakonu;

o) wyrażanie zgody na zawieranie kontraktów za każdym razem, gdy taki kontrakt dotyczy całego Zakonu oraz wydawanie statutu o wymaganych formalnościach przy zawieraniu tego rodzaju kontraktów w czasie, gdy Kapituła

Generalna nie obraduje;

p) wydawanie decyzji odnośnie do dóbr materialnych całkowicie wygasłej Kongregacji lub klasztoru niewłączonego do żadnej Kongregacji w wypadku jego zniesienia, przy zachowaniu zasad sprawiedliwości i woli fundatorów, według postanowienia art. 74 lit. g;

q) zatwierdzanie *Statutu Międzynarodowego Kolegium św. Bernarda w Rzymie* i jego zmiana dla słusznej przyczyny;

r) zatwierdzanie *Regulaminu obrad Kapituły Generalnej* i jego zmiana, jeśli zachodzi potrzeba, według postanowień tamże ustalonych;

s) wybór pięciu ojców synodalnych i trzech ich zastępców oraz pięciu matek synodalnych i trzech ich zastępczyń, według postanowienia art. 71 § 1, jak również trzech przełożonych wyższych i trzy przełożone wyższe jako członków rady Opata Generalnego i ich zastępców, zgodnie z postanowieniem art. 96 niniejszych *Konstytucji*; ojcowie i matki synodalni oraz członkowie rady Opata Generalnego mają być wybrani spośród przełożonych obecnych na kapitule Generalnej, w tym Prokurator Generalny.

t) powołanie różnych komisji według potrzeby i wybór członków tychże komisji;

u) przyznawanie komuś prawa udziału i głosu decydującego na kapitule Generalnej ze względu na jego wielkie zasługi położone dla Zakonu;

v) rozstrzyganie spraw, tak sądowych, jak i administracyjnych, w najwyższej instancji wewnątrz Zakonu, jeżeli zostały wniesione na Kapitułę Generalną; rozstrzyganie w drugiej instancji sporów między klasztorami lub między przełożonymi tej samej Kongregacji; rozstrzyganie w pierwszej instancji spraw spornych między kongregacjami lub ich przełożonymi, zawsze z zachowaniem prawa odwołania się do Stolicy Świętej. Przysługuje prawo odwołania od decyzji Kapituły jakiejś Kongregacji Zakonu do Kapituły Generalnej, a od Kapituły Generalnej do Stolicy Świętej.

ROZDZIAŁ II: UDZIAŁ I PRAWO GŁOSU NA KAPITULE GENERALNEJ

Art. 55

Na Kapitułę Generalną tak zwyczajną, jak nadzwyczajną zwoływani są z prawem udziału z głosem decydującym:

a) Opat Generalny, Opat Generalny senior [*abbas generalis emeritus*], Prokurator Generalny oraz ci, którym Kapituła Generalna przyznała prawo udziału i głosu ze względu na wielkie zasługi położone dla Zakonu;

b) Opaci Prezesa sprawujący urząd w kongregacjach monastycznych Zakonu;

c) przełożeni wyżsi odpowiedzialni za zarządzanie klaszturem *sui iuris* włączonym do Zakonu, którzy w dniu zwołania na Kapitułę Generalną posiadają wszelkie warunki do bycia niezależnymi, zgodnie z art. 23 i 24 tychże *Konstytucji*;

d) jeżeli prawa jakiejś Kongregacji zostają zawieszane przez Kapitułę

Generalną według postanowienia art. 19 klasztoru tej Kongregacji, odnośnie do zasady, o której jest mowa w tym artykule, traktuje się jako klasztor niewłączone do żadnej Kongregacji.

Art. 56

Jeżeli któryś z członków Kapituły, mających prawo udziału i głosu decydującego na kapitule Generalnej, nie może przybyć na Kapitułę Generalną, z wyjątkiem emerytowanego Opata Generalnego, oraz tych, których powołuje się na Kapitułę Generalną ze względu na ich zasługi położone dla Zakonu, musi na nią wysłać innego mnicha lub mniszkę po ślubach uroczystych, którego on sam deleguje wraz z pismem delegacji. Taki delegat/delegatka cieszy się również prawem głosu decydującego na Kapitule Generalnej.

Art. 57

Jeżeli któryś z członków Kapituły dla słusznej przyczyny nie może być obecny na niektórych posiedzeniach Kapituły lub musi opuścić Kapitułę przed jej zakończeniem, zachowując *Regulamin obrad Kapituły Generalnej*, może ustanowić swoim delegatem innego członka Kapituły w ten sposób, że żaden z członków Kapituły nie może posiadać więcej niż dwa głosy.

Art. 58

Kapituła Generalna ustanawia też statut o powoływaniu rzeczoznawców na Kapitułę Generalną.

ROZDZIAŁ III: CZAS I FORMA KAPITUŁY GENERALNEJ

Art. 59

§ 1. Zwyczajną Kapitułę Generalną należy odbywać co pięć lat.

§ 2. Oprócz zwyczajnej Kapituły Generalnej trzeba zwoływać nadzwyczajną Kapitułę Generalną, stosownie do przepisów niniejszych *Konstytucji*, ilekroć zajdzie potrzeba wyboru Opata Generalnego lub wymaga tego jakakolwiek ważna konieczność i dobro Zakonu, według uznania Opata Generalnego, za zgodą większości ojców synodalnych lub według uznania dwóch trzecich ojców synodalnych.

§ 3. Od nadzwyczajnej Kapituły Generalnej zaczyna się nowy cykl Kapituł Generalnych zwyczajnych tak, że najbliższa zwyczajna Kapituła Generalna winna odbyć się po upływie pięciu lat, licząc od ostatniej nadzwyczajnej Kapituły Generalnej.

Art. 60

§ 1. Przewodniczącym Kapituły Generalnej jest Opat Generalny albo, w razie prawnego wakatu Opata Generalnego, Opat Prezes najstarszy w urzędzie opackim, jeśli zaś są równi w urzędzie opackim (dwóch lub więcej), wtedy starszy

profesją.

§ 2. Jeśli zaś Opat Generalny albo, w razie prawnego wakatu, jego zastępca z ważnego powodu nie może być obecny w określonym dniu na obradach Kapituły Generalnej, aby jej przewodniczyć, wówczas kapitule Generalnej przewodniczy inny Opat przez niego delegowany albo, jeżeli żadnemu nie udzielił delegacji, przewodniczy pierwszy Opat według kolejności pierwszeństwa.

Art. 61

§ 1. Po prawomocnym zwołaniu Kapituły prawo wyboru i głosu mają tylko obecni w auli kapitulnej.

§ 2. Przy wyborach zaś, jeżeli któryś z wyborców jest obecny w domu, gdzie odbywa się Kapituła Generalna, lecz nie może wziąć w nim udziału z powodu choroby, należy przyjąć jego głos stosownie do postanowienia *Regulaminu obrad Kapituły Generalnej*.

Art. 62

Chociażby ktoś posiadał liczne tytuły do głosowania we własnym imieniu, może oddać tylko jeden głos. W wypadku delegacji żaden ojciec kapitulny nie może posiadać więcej niż dwa głosy.

Art. 63

§ 1. Aby głos był ważny, musi być wolny, pewny, bezwarunkowy i określony.

§ 2. Warunki dołączone do głosu przed wyborem uważa się za niedołączone.

Art. 64

§ 1. Uchwała Kapituły Generalnej obowiązuje w całym Zakonie, jeżeli według uznania Kapituły jej treść dotyczy całego Zakonu, a jej moc obowiązująca cały Zakon zostanie uznana większością dwóch trzecich głosów, z zachowaniem art. 53.

§ 2. W innych sprawach rozstrzyganych na Kapitulce Generalnej wymagana jest i zupełnie wystarczy bezwzględna większość liczby głosów tych, którzy głosują, po usunięciu głosów nieważnych; w wypadku, gdy liczba głosów jest równa, rzecz rozstrzyga przewodniczący. Wstrzymanie się od głosu jest głosem nieważnym.

§ 3. Co zaś dotyczy wszystkich jako jednostek, musi być przez wszystkich zaaprobowane.

Art. 65

§ 1. Przy wyborze Opata Generalnego w trzech pierwszych głosowaniach wymagane są dwie trzecie głosów. Po trzecim, bezskutecznym głosowaniu następuje czwarte, w którym głos bierny, nie zaś czynny, mają ci dwaj kandydaci,

którzy w trzecim głosowaniu otrzymali stosunkowo największą liczbę głosów. W tym czwartym głosowaniu wystarczająca jest bezwzględna większość głosów. W wypadku jednakowej liczby głosów w trzecim głosowaniu, głos bierny na czwarte głosowanie otrzymuje ten, który jest starszy profesją albo, w przypadku równości co do profesji, starszy wiekiem; w czwartym zaś głosowaniu uznaje się za wybranego tego, kto jest starszy profesją, względnie wiekiem.

§ 2. W wyborach moderatorów i innych oficjalistów Kapituły Generalnej, jak również członków komisji wybieranych przez Kapitułę Generalną, wystarczy względna większość głosów.

§ 3. W innych wyborach przeprowadzanych na Kapitulce Generalnej wymagana jest bezwzględna większość głosów w ten zaś sposób, że w trzecim głosowaniu głos bierny, nie zaś czynny, mają tylko ci dwaj kandydaci, którzy w drugim głosowaniu otrzymali większość względną głosów.

Art. 66

Wszystkie czynności Kapituły, czy to wybory, czy rozpatrywanie spraw, mają być wiernie spisane przez notariuszy i na ostatniej sesji na końcu protokołu podpisane przez nich oraz przez wszystkich członków Kapituły.

Art. 67

Dekrety i postanowienia Kapituły Generalnej mają być opublikowane w „Acta Curiae Generalis” i w odpowiedni sposób ogłoszone, czy to w języku łacińskim, czy w tłumaczeniu, w poszczególnych klasztorach Zakonu.

Art. 68

Wydatki powstałe z okazji Kapituły Generalnej, tak utrzymanie, jak i podróż, pokrywa każdy poszczególny klasztor lub kongregacja według norm ustalonych przez daną kongregację, jeżeli Kapituła Generalna w określonym wypadku nie postanowi inaczej.

Art. 69

Odnosnie do czynności i formy odbywania Kapituły Generalnej należy zachować przepisy *Regulaminu obrad Kapituły Generalnej* zatwierdzone przez Kapitułę Generalną.

TYTUŁ II SYNOD ZAKONU

Art. 70

Synod Zakonu jest zgromadzeniem, które zwołuje się w tym celu, aby po zebraniu opinii w sprawach całego Zakonu i po przedyskutowaniu ich, przedłożyć je kapitule Generalnej do decyzji, zaś w sprawach naglących, by

wstępnie rozsądzić je do czasu najbliższej Kapituły Generalnej, zgodnie z przepisami niniejszych *Konstytucji*.

Ponadto, do Synodu należy troska o wykonanie zarządzeń Stolicy Świętej lub Kapituły Generalnej oraz, jeśli zachodzi potrzeba, zbieranie pewnych informacji na temat sytuacji Zakonu, aby można było bardziej zatroszczyć się o jego dobro. W końcu Synod wysłuchuje sprawozdań Opatu Generalnego o stanie Zakonu oraz sprawozdań Opatów Prezesów dotyczących stanu ich Kongregacji.

Art. 71

§ 1. Synod Zakonu stanowią: Opat Generalny, który zwołuje członków Synodu i przewodniczy sesjom, opaci Prezesi poszczególnych Kongregacji Zakonu, Prokurator Generalny Zakonu, członkowie rady Opatu Generalnego oraz pięć matek i pięciu ojców synodalnych wybranych przez Kapitułę Generalną, zgodnie z postanowieniem art. 54 lit. s, którzy pozostają na tym urzędzie aż do najbliższej Kapituły Generalnej, z zachowaniem tego, co powiedziano w § 5.

§ 2. Jeśli któryś z członków Synodu, który na mocy swojego urzędu jest członkiem Synodu Zakonu, nie może przybyć na Synod, wówczas posyła delegata, natomiast członka synodalnego z wyboru zastępuje w takim wypadku pierwszy z zastępców. Delegat czy zastępca posiada na Synodzie prawo głosu decydującego.

§ 3. Opat Generalny, po wysłuchaniu swojej rady i Synodu Zakonu bezwzględną większością głosów, może zawiązać na Synod biegłych, aby ci swoją wiedzą przyczynili się do słusznego i pożytecznego rozstrzygnięcia spraw rozpatrywanych na Synodzie.

§ 4. Oprócz sekretarza Synodu Zakonu, ustanowionego zgodnie z postanowieniem art. 74 lit. o, Opat Generalny mianuje notariuszy i innych oficjalistów, zasięgnąwszy przynajmniej pisemnej opinii swojej rady.

§ 5. Jeżeli między dwiema Kapitułami Generalnymi wybrany członek Synodu zakończy swój mandat przełożonego wyższego swojej wspólnoty, przestaje być również członkiem Synodu i zostaje zastąpiony przez pierwszego z zastępców wybranych przez Kapitułę Generalną.

Art. 72

§ 1. Synod zwyczajny Zakonu należy odbywać co dwa lata tak, aby pomiędzy dwiema Kapitułami Generalnymi odbył się przynajmniej dwa razy.

§ 2. Synod nadzwyczajny Zakonu należy odbywać ilekroć wymaga tego pilna i ważna konieczność, według uznania Opatu Generalnego, za zgodą większości Opatów Prezesów lub według uznania dwóch trzecich członków synodalnych.

Art. 73

Sesje Synodu Zakonu powinny odbywać się według *Regulaminu obrad Synodu Zakonu*, zatwierdzonego przez sam Synod Zakonu.

Art. 74

W czasie kiedy Kapituła Generalna nie obraduje, do Synodu Zakonu należy:

a) rozstrzyganie i określanie spraw, zagadnień i wypadków przekazanych Synodowi Zakonu przez Kapitułę Generalną;

b) wydawanie statutu obowiązującego w całym Zakonie, jeżeli sprawa nagli, a zwłoka grozi niebezpieczeństwem dużej szkody, byleby statut ten nie był przeciwny celowi specjalnemu lub konstytucjom jakiejś Kongregacji, obowiązuje zaś on tylko do najbliższej Kapituły Generalnej zwyczajnej lub nadzwyczajnej, która go zatwierdzi lub odrzuci. Synod Zakonu nie może wydać statutu, który ze swej natury byłby niezmienny, z zachowaniem jednak uprawnień wyraźnie w tym artykule przyznanych Synodowi;

c) udzielanie pozwolenia na erygowanie domu zakonnego Zakonu, erekcję przeoratu niezależnego do rangi opactwa lub wznowienie opactwa, gdy chodzi o klasztory nienależące do żadnej Kongregacji, zgodnie z przepisami prawa;

d) wyrażanie zgody na przeniesienie, połączenie, zniesienie klasztoru nienależącego do żadnej Kongregacji zgodnie z przepisami prawa;

e) włączenie bezpośrednio do Zakonu pojedynczych klasztorów mniszek, nie zaś federacji lub Kongregacji, z zachowaniem przepisów art. 12 i 13;

f) zatwierdzanie statutów klasztorów niewłączonych do żadnej Kongregacji, ustanowionych według art. 8 § 2;

g) podejmowanie decyzji odnośnie do dóbr materialnych zniesionego klasztoru niewłączonego do żadnej Kongregacji, jak również odnośnie do dóbr zniesionej Kongregacji Zakonu, gdyby obawiano się znacznej szkody ze zwłoki, przy zachowaniu zasad sprawiedliwości i woli fundatorów;

h) usunięcie z urzędu Prokuratora Generalnego Zakonu w czasie trwania jego urzędu, z zachowaniem przepisów prawa;

i) wybór Prokuratora Generalnego na miejsce zmarłego lub na jego urząd prawnie wakujący, poza czasem odbywania Kapituły Generalnej, na okres do najbliższej Kapituły Generalnej;

k) wyrażenie zgody na zwołanie Kapituły Generalnej nadzwyczajnej, z zachowaniem art. 88 § 2 tych *Konstytucji*;

l) ustanowienie komisji przygotowawczej Kapituły Generalnej, jeśli zajdzie taki wypadek i jeśli poprzednia Kapituła Generalna nie powołała takiej komisji; komisja ta winna działać zgodnie i wiernie według zasad komisji powoływanych przez Kapitułę Generalną;

m) określenie spraw, które mają być zawarte w zapowiedzi Kapituły Generalnej, z zachowaniem prawa wniesienia przez ojców kapitulnych innych spraw na tejsze Kapitułę Generalnej, zgodnie z *Regulaminem obrad Kapituły Generalnej*;

n) wybór członków rady Opata Generalnego, zgodnie z art. 96, jeżeli nie odbywa się Kapituła Generalna;

o) wybór sekretarza Synodu Zakonu, który niekoniecznie musi być wybrany spośród członków Synodu, który będzie pełnił swój urząd aż do najbliższego Synodu Zakonu, a także wybór jego zastępcy.

Art. 75

W wyliczonych wyżej wypadkach ojcowie Synodalni mają głos decydujący na zebraniu służącym do rozważenia lub decyzji, wyjąwszy wypadki wyrażone w poprzednim artykule pod literami c, k, m, w których wystarczy pisemna zgoda ojców Synodalnych, jeżeli zaś sprawa jest nagląca i zachodzi niebezpieczeństwo szkody ze zwłoki, wówczas Prokurator Generalny i sekretarz Synodu Zakonu pełnią obowiązki skrutatorów.

Wynik poszczególnych głosowań w ten sposób dokonanych należy dokładnie zanotować w aktach specjalnie do tego przeznaczonych, które podpisuje Opat Generalny i sekretarz Synodu Zakonu.

Art. 76

§ 1. Sprawa uzyskuje moc prawną, jeżeli po odliczeniu głosów nieważnych uzyskała bezwzględną większość głosów tych, którzy głosowali. Jeżeli liczba głosów jest równa, po trzecim głosowaniu przewodniczący zebrania może przeważać sprawę swoim głosem.

§ 2. W wyborach dokonanych zgodnie z postanowieniem art. 74 lit. i, n, należy zachować przepisy art. 65 § 3; w innych wyborach od początku głosowania wystarczy bezwzględna większość głosów, zaś po dwóch bezskutecznych głosowaniach również większość względna.

Art. 77

Podczas wakansu urzędu Opata Generalnego nie należy odbywać Synodu Zakonu, lecz jak najprędzej musi zostać zwołana Kapituła Generalna w celu dokonania wyboru nowego Opata Generalnego. Zastępca Opata Generalnego, za pisemną zgodą ojców Synodalnych, może zwołać Synod Zakonu, jeżeli jego odbycie wydaje się konieczne w celu należytego przygotowania Kapituły Generalnej.

Art. 78

Wydatki powstałe z okazji Synodu Zakonu, tak utrzymanie, jak i podróż, pokrywane są na podstawie decyzji Synodu.

TYTUŁ III

OPAT GENERALNY ZAKONU I JEGO RADA

ROZDZIAŁ I: URZĄD OPATA GENERALNEGO

Art. 79

Gdy Kapituła Generalna nie obraduje, Zakonem Cysterskim kieruje Opat Generalny jako najwyższy przełożony według przepisów niniejszych *Konstytucji*, wspomagany przez Synod Zakonu i przez swoją radę. Jego tytuł brzmi: Opat Generalny Zakonu Cysterskiego.

Art. 80

Zadaniem Opata Generalnego jest staranie o rozwój duchowy i materialny Zakonu, przede wszystkim załatwianie spraw, których nie można odkładać do najbliższej Kapituły Generalnej, z zachowaniem we wszystkim przepisów niniejszych *Konstytucji*.

ROZDZIAŁ II: OBOWIĄZKI I PRAWA OPATA GENERALNEGO

Art. 81

Władza, mocą której Opat Generalny kieruje zakonem, winna być wykonywana zgodnie z wolą Kapituły Generalnej, która może zatwierdzić lub unieważnić akty dokonane przez Opata Generalnego.

Art. 82

Opatowi generalnemu przysługują wszystkie przywileje przyznawane niegdyś Opatom Cîteaux, a później przełożonym Generalnym Zakonu, dopóki są one w użyciu i nie zostały odwołane.

Art. 83

Oprócz innych praw wyliczonych w niniejszych *Konstytucjach* lub wyraźnie przyznanych Opatowi Generalnemu w konstytucjach jakiejś Kongregacji, Opat Generalny posiada następujące prawa i obowiązki:

- a) zwołanie i przewodniczenie Kapituły Generalnej zwyczajnej i nadzwyczajnej zgodnie z przepisami prawa;
- b) wydawanie statutu w wypadku nagłej i ważnej konieczności, za zgodą ojców synodalnych, który to statut podlega następnie rozpatrzeniu przez Kapitułę Generalną zgodnie z postanowieniem art. 74 lit. b);
- c) udzielanie dyspensy w poszczególnych wypadkach od praw nakazujących lub zakazujących, nie zaś od praw konstytutywnych obowiązujących w całym Zakonie;
- d) zatwierdzanie wyborów przełożonych klasztorów niezależnych niewłączonych do żadnej Kongregacji;
- e) wyrażanie zgody na zmianę stałości miejsca zgodnie z postanowieniem art. 27;
- f) mianowanie administratorów opactw i przeoratów konwentualnych niewłączonych do żadnej Kongregacji, jeżeli dla ważnej przyczyny należy odłożyć elekcję;
- g) przedłużenie indultu eksklastracyjnego dla mnichów z klasztorów

włączonych bezpośrednio do Zakonu do pięciu lat po udzieleniu pierwszego roku przez wyższego przełożonego, po uzyskaniu zgody jego rady;

h) potwierdzenie, po zasięgnięciu opinii swojej rady, indultu definitywnego opuszczenia klasztoru, udzielonego profesce po ślubach czasowych z klasztoru bezpośrednio włączonego do Zakonu;

i) wydanie, po konsultacji ze swoją radą, dekretu wydalającego mniszkę po ślubach czasowych z klasztoru bezpośrednio włączonego do Zakonu;

j) udzielanie zezwolenia na wydawanie ksiąg liturgicznych, które mają być używane w całym Zakonie;

k) w czasie, gdy Kapituła Generalna nie obraduje, rozpatrywanie ze swoją radą wszystkich spraw w trzeciej instancji, zaś w drugiej instancji spraw przeciw przełożonym wyższym i w pierwszej instancji spraw przeciw Opatom Prezesom, zachowując zawsze prawo odwołania się do Kapituły Generalnej.

Art. 84

Ponadto, do Opata Generalnego należy:

a) przeprowadzanie osobiście lub przez swojego delegata wizytacji kanonicznej w klasztorach Opatów Prezesów co trzy lata albo, jeżeli klasztor Opata Prezesa posiada również wizytatorów wyznaczonych przez Kapitułę odnośnej Kongregacji, zgodnie z postanowieniem art. 48, co sześć lat;

b) wizytacja klasztoru jakiejś Kongregacji z powodu poważnej konieczności i trudnych okoliczności za zgodą swej rady i po powiadomieniu Opata Prezesa Kongregacji, którego bierze zwyczajnie jako uczestnika odbywanej wizytacji;

c) wizytacja, po uzyskaniu zgody swojej rady, wszystkich klasztorów jakiejś Kongregacji z powodu poważnych okoliczności, po wysłuchaniu Opata Prezesa Kongregacji;

d) wizytacja klasztoru jakiejś Kongregacji, jeżeli o wizytację poprosi większość członków klasztoru, po wysłuchaniu Opata Prezesa odnośnej Kongregacji;

e) wizytacja tych klasztorów, których wizytacja zwyczajna nie była dokonana przez tych, do których to należy, w ciągu dwóch okresów ustalonych przez Konstytucję;

f) ojcowski pobyt we wszystkich klasztorach Zakonu przynajmniej raz podczas sprawowania swojego urzędu.

Art. 85

Opat Generalny posiada upoważnienia:

a) udzielania błogosławieństwa opackiego nowo wybranym opatom i delegowania do udzielania tegoż, jeśli uzna to za konieczne. W tym celu odbędzie się konsultacja między Opatem Generalnym a nowo wybranym opatem;

b) udzielanie mnichom i mniszkom Zakonu posługi lektoratu i akolitu, byleby posiadali dymisorie od swojego przełożonego wyższego, zgodnie z przepisami prawa;

c) słuchania spowiedzi osób Zakonu, jeśli sami o to poproszą, zgodnie z przepisami prawa.

Art. 86

Opat Generalny nie może dysponować dobrami materialnymi ani osobami należącymi do jakiejś wspólnoty lub Kongregacji Zakonu.

Art. 87

Każdy członek Zakonu ma prawo swobodnej korespondencji listownej z Opatem Generalnym.

ROZDZIAŁ III: WYBÓR OPATA GENERALNEGO

Art. 88

§ 1. W razie śmierci Opata Generalnego, przeszkody w wykonywaniu urzędu lub w jakimkolwiek przypadku prawnego wakatu jego urzędu, pierwszy spośród Opatów Prezesów bezpośrednio wykonuje obowiązki Opata Generalnego w taki sposób, że nie może postanowić niczego nowego, ani też niczego czynić bez zgody swojej rady, wyrażonej przynajmniej pisemnie.

§ 2. Szczególną troską zastępcy na urzędzie Opata Generalnego prawnie wakującym jest jak najszybsze zwołanie Kapituły Generalnej, przynajmniej w ciągu sześciu miesięcy od wakatu urzędu Opata Generalnego, w celu wyboru nowego Opata Generalnego, zgodnie z przepisami niniejszych *Konstytucji*.

Art. 89

Na urząd Opata Generalnego może być wybrany kapłan, członek naszego Zakonu o ślubach uroczystych złożonych przynajmniej siedem lat wcześniej, który ukończył trzydzieści pięć lat życia, a przed ukończeniem siedemdziesięciu pięciu lat.

Art. 90

Opatem Generalnym zostaje wybrany ten, który zgodnie z postanowieniem art. 65 § 1 niniejszych *Konstytucji*, otrzymał wymaganą liczbę głosów lub zgodnie z przepisami prawa kościelnego był prawnie postulowany, wyłączając wybór przez kompromis.

Art. 91

§ 1. Wybrany na Opata Generalnego winien przynajmniej w ciągu trzech dni użytecznych od przyjęcia wiadomości o wyborze wyrazić swoją wolę, czy przyjmuje wybór, czy zrzeka się go, w przeciwnym razie traci wszelkie prawo z wyboru.

§ 2. Jeżeli przyjmuje wybór, zaraz uzyskuje pełne prawo na urzędzie i nie potrzebuje żadnego zatwierdzenia, o wyborze zaś powiadamia się Ojca Świętego.

§ 3. Jeżeli wybrany na Opata Generalnego nie jest obecny na Kapitule Generalnej, należy zachować następujące przepisy:

a) jak najprędzej powiadomić nieobecnego o wyborze, zgodnie z postanowieniem § 1;

b) jeżeli wybrany przyjmuje wybór, winien zaraz przybyć na Kapitułę Generalną albo, jeśli znajduje się w miejscu odległym, może delegować kogoś innego, aby ten w jego imieniu mógł przewodniczyć Kapitule Generalnej, zgodnie z postanowieniem art. 60 § 2;

c) w międzyczasie członkowie Kapituły mają wstrzymać się od dokonywania wszelkich wyborów; aby jednak nie tracili bezużytecznie czasu, mogą dalej dyskutować i rozstrzygać szczegółowe zagadnienia pod tymczasowym przewodnictwem pierwszego Opata, zgodnie z postanowieniem art. 60 § 2, chyba że Kapitule przewodniczyłby delegat, o którym mowa w lit. b.

Art. 92

Jeżeli prawnie wybrany na kapitule Generalnej na urząd Opata Generalnego nie jest opatem, nabywa z tego powodu pełne prawo do przyjęcia błogosławieństwa opackiego, które jest zobowiązany przyjąć w ciągu trzech miesięcy od przyjęcia wyboru, z rąk dowolnie przez siebie wybranego biskupa.

Art. 93

§ 1. Opata Generalnego wybiera się na dziesięć lat. Jeżeli po upływie dziesięciu lat od wyboru nie odbywa się Kapituła Generalna, zgodnie z postanowieniem art. 59 § 3, Opat Generalny pozostaje na urzędzie do najbliższej Kapituły Generalnej tak zwyczajnej, jak nadzwyczajnej. Opat Generalny zawsze może być ponownie wybrany.

§ 2. Po upływie wyżej określonego czasu, Opat Generalny, jeżeli w określonym wypadku Kapituła Generalna nie postanowi inaczej, winien dobrowolnie zrzec się swojego urzędu na Kapitule Generalnej, która podejmuje decyzję rozpatrzywszy zachodzące okoliczności.

§ 3. Jeśli wybrany na urząd Opata Generalnego w chwili wyboru już ukończył siedemdziesiąt lat, zostaje wybrany tylko na pięć lat.

Art. 94

Opat Generalny rezyduje na stałe w Rzymie w domu Generalnym Zakonu. Urząd Opata Generalnego nie może łączyć się z urzędem przełożonego niezależnego klasztoru. Z tego powodu Opat Generalny, bez dyspensy Stolicy Apostolskiej, nie może zachować kierownictwa jakimś klasztorem Zakonu.

Art. 95

Opat Generalny, po zgodnym z przepisami ustąpieniu ze swego urzędu, ma prawo albo powrócić do klasztoru, gdzie złożył swoją profesję, albo wybrać inny klasztor Zakonu jako miejsce swego pobytu. Do Kapituły Generalnej należy

troska o jego godne utrzymanie.

ROZDZIAŁ IV: RADA OPATA GENERALNEGO

Art. 96

§ 1. Radę Opata Generalnego, która jest także radą Domu Generalnego, oprócz Prokuratora Generalnego, który jest członkiem rady z racji na pełniony urząd, stanowią trzej przełożeni wyżsi oraz trzy przełożone wyższe, wybrani przez Kapitułę Generalną, zgodnie z postanowieniem art. 54 lit. T, lub wybrani przez Synod Zakonu, według art. 74 lit. n, na okres między dwoma Kapitułami Generalnymi, z zachowaniem tego, co jest powiedziane w § 3.

§ 2. Kapituła Generalna lub Synod Zakonu, gdy Kapituła Generalna nie może być zwołana, wybiera również dwóch mnichów i dwie mniszki jako członków zastępczych, aby zastępowali członków rady mających przeszkodę w wykonywaniu urzędu.

§ 3. Jeżeli między dwiema Kapitułami Generalnymi radny zakończy swój mandat przełożonego wyższego swojej wspólnoty, przestaje być również członkiem rady i zostaje zastąpiony przez pierwszego z zastępców wybranych przez Kapitułę Generalną.

Art. 97

Do ważności aktów rady wymaga się, aby po prawomocnym zwołaniu wszystkich członków na posiedzeniu rady oprócz Opata Generalnego obecnych było przynajmniej dwóch jej członków, z zachowaniem art. 96 § 2. Ci, którzy nie mogą brać udziału w zebraniu rady, mogą przysłać swoją opinię na piśmie.

Art. 98

§ 1. Zachowując art. 100, radę Opata Generalnego zwołuje się:

a) gdy Opat Generalny na mocy prawa powszechnego czy partykularnego winien zasięgnąć zdania lub otrzymać zgodę swej rady, wyjąwszy wypadki ściśle zastrzeżone Kapitulie Generalnej i Synodowi Zakonu;

b) ilekroć Opat Generalny wykonując prawa i uprawnienia Opata Prezesa lub „ojca bezpośredniego” wobec klasztorów niewłączonych do żadnej Kongregacji, powinien zasięgnąć zdania lub otrzymać zgodę swej rady według norm prawa powszechnego lub partykularnego.

§ 2. Rada Opata Generalnego, jako rada Domu Generalnego, powinna przynajmniej raz w roku wysłuchiwać sprawozdania Prokuratora Generalnego, rektora kolegium i ekonoma domu.

Art. 99

§ 1. Zachowując art. 100, głos rady Opata Generalnego jest decydujący:

a) w rozstrzygnięciu spraw wyznaczonych tejże radzie przez Synod Zakonu;

b) przy wyrażaniu zgody na prowadzenie procesu przed sądem cywilnym lub kościelnym, ilekroć idzie o kurię Generalną lub o klasztory niewłączone do żadnej Kongregacji;

c) przy wydawaniu wyroku o wydaleniu zakonnika o ślubach uroczystych, ilekroć sprawa zostanie wniesiona do Opata Generalnego, zgodnie z przepisami prawa;

d) ilekroć Opat Generalny w imieniu całego Zakonu jest zobowiązany przedstawić Stolicy Świętej opinię. Jednakże Opat Generalny pozostaje całkowicie wolny, ilekroć z urzędu jest zobowiązany udzielić informacji i wyrazić opinię odnośnie do spraw, które zostały lub będą przedłożone Stolicy Świętej;

e) wyrażenie zgody na przedłużenie do pięciu lat po udzieleniu pierwszego roku przez wyższego przełożonego indultu ekskluazyjnego dla klasztorów włączonych bezpośrednio do Zakonu;

e) ilekroć prawo powszechne lub partykularne przyznaje radzie głos decydujący.

§ 2. W innych wypadkach rada ma głos doradczy, z zachowaniem przepisów statutów klasztorów niewłączonych do żadnej Kongregacji, zatwierdzonych zgodnie z przepisem art. 8 § 2, które to statuty również w innych wypadkach mogą przyznawać radzie Opata Generalnego głos decydujący.

Art. 100

Opat Generalny, jeżeli uzna to za właściwe ze względu na charakter lub wagę rzeczy, może jakąś sprawę przydzieloną swojej radzie przekazać Synodowi Zakonu.

TYTUŁ IV PROKURATOR GENERALNY

Art. 101

§ 1. W celu załatwiania spraw przed Stolicą Świętą w Rzymie jest ustanowiony przez Kapitułę Generalną Prokurator Generalny Zakonu, zgodnie z przepisem art. 65 § 3. On prowadzi również sprawy poszczególnych Kongregacji przed Stolicą Świętą.

§ 2. Prokurator Generalny pozostaje na tym urzędzie aż do najbliższej zwyczajnej Kapituły Generalnej i zawsze może być ponownie wybrany.

§ 3. Prokurator Generalny jest z urzędu członkiem Kapituły Generalnej, Synodu Zakonu i Rady Opata Generalnego.

Art. 102

W załatwianiu spraw, które dotyczą całego Zakonu, Prokurator Generalny nie może niczego czynić bez rady i zgody Opata Generalnego.

Art. 103

Ilekcroć idzie o wniesienie odwołania do Stolicy Świętej przeciwko Opatowi Generalnemu, jeżeli nie obraduje Kapituła Generalna, Prokurator Generalny powinien otrzymać zgodę Synodu Zakonu wyrażoną na zebraniu Synodu większością dwóch trzecich głosów.

Art. 104

§ 1. Dla spraw poszczególnych Kongregacji załatwianych w Stolicy Świętej Prokurator Generalny powinien otrzymać zgodę Opatu Prezesa odnośnej Kongregacji.

§ 2. W sprawach większego znaczenia dotyczących Kongregacji Prokurator Generalny powiadamia Opatu Generalnego, tak dla informacji, jak również, w zależności od sprawy, dla zasięgnięcia rady lub pomocy, aby móc odpowiedzieć na pytania Stolicy Świętej.

Art. 105

Prokurator Generalny powinien być jednak wolny, ilekcroć z urzędu jest zobowiązany udzielić informacji i wyrazić opinię odnośnie do spraw, które zostały lub będą przedłożone Stolicy Świętej. Wszystkim zaś radzi się, aby zwyczajnie działali przez urząd Prokuratora Generalnego, zachowując zawsze pełne prawo bezpośredniego odniesienia się do Stolicy Świętej, jeśli zajdzie potrzeba.

Art. 106

Prokurator Generalny nie może prosić Stolicy Świętej o żadne uprawnienia dla zakonnika naszego Zakonu, jeżeli prośby nie potwierdzi przełożony wyższy tegoż proszącego zakonnika lub Opat Prezes Kongregacji.

Art. 107

Prokurator Generalny winien troszczyć się, aby dekrety wydane przez Stolicę Świętą dotyczące bezpośrednio lub pośrednio Zakonu Cysterskiego, a nieopublikowane w „Acta Apostolicae Sedis”, opublikować w „Acta Curiae Generalis” i w ten sposób podać je do wiadomości przełożonym oraz członkom Zakonu.

Art. 108

Jeżeli urząd Prokuratora Generalnego z jakiegokolwiek powodu prawnie zawakuje w czasie, gdy nie obraduje Kapituła Generalna, należy zachować przepis art. 74 niniejszych *Konstytucji*.

Art. 109

Prokurator Generalny rezyduje w Rzymie w Domu Generalnym Zakonu, a do Kapituły Generalnej należy troska o jego godne utrzymanie.